

Nu kwam de verkoop, ook naar andere plaatsen, en weldra kwamen er dankbrieven van menschen, die, terecht of niet, de verbetering hunner kwalen aan het middel toeschreven. Het was nu niet langer een purgeermiddel, maar hielp ook bij rheumatismus, diabetes, ischias, vitusdans, leveraandoening en nog een dozijn andere narigheden. De brieven werden in volgorde bewaard, ter overtuiging van ongeloovige Thomassen. En waarom nu niet aan de wereld bekendgemaakt, wat er in die brieven te lezen stond? Zou de dokter terug zijn gekeerd, hij zou zijn laxeerpillen niet meer hebben herkend. Maar zijn nu de eigenaars van het patentmiddel schavuiten, die je geld en je leven vragen? Bij navrage blijkt, dat zij gerespecteerde burgers zijn, goede vaders en broeders. Alleen hun onwetendheid, waaraan de onwetendheid van de menigte de hand reikt, bracht hen op den weg, die in onzen tijd tot zooveel verkeertheit heeft gevoerd.

DE AANHOUDER WINT. — De kwakzalverij tracht zich natuurlijk meester te maken van het paniekje, dat verwekt is door de dagelijksche berichten in de couranten over de „Spaansche” ziekte. Dat is haar roeping. Het *Handelsblad* bevatte deze week een advertentie van „Graaf Mattei's Electro-Homöopathie” als voorbehoed- en geneesmiddel daartegen. Collega B. PREMSELA heeft in een ingezonden stuk het publiek voorgelicht omtrent de waarde van die grafelijke middelen (*f* 1.50 voor schoon water in een gekleurd fleschje), en de administratie van het blad heeft nu besloten, de advertentie niet meer te plaatsen. Ook verwacht PREMSELA van den Centralen Gezondheidsraad een „geruststellend communiqué” om de lieden wat verstandiger te maken.

OOK IN ONZE KRINGEN IS WAT BEDACHTZAAMHEID NOODIG. — Het blijkt, dat op onbarmhartige wijze gehakt wordt in den reeds krappen voorraad van *aspirine* en *chinine*. Het eerste meestal overbodig, het tweede — als voorbehoedmiddel bedoeld! — onnoodig. Ons land loopt op deze wijze gevaar weldra zonder deze middelen te zitten. Men schrijve ze toch niet anders voor dan op strenge indicatie, en niet ut aliquid fiat of uit togevendheid.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

SPAANSCH GRIEP.

Het komt mij noodzakelijk voor, ter algemeene geruststelling, naar aanleiding van het artikel van collega KLOOSTERMAN over zijn 6 gevallen, op te merken, dat de eerste drie zware gevallen, die hij beschrijft, in het geheel niet beantwoorden aan het beeld, dat de Spaansche influenza of pip op dit oogenblik in ons land vertoont; de laatste drie daarentegen, die hij min of meer vluchtig samenvat, vertoonen juist het type, waaronder de nieuwe influenza zich thans voordoet. Ik waag het niet te beslissen, of de drie zware vormen een gevolg zijn van het reizen met hooge temperatuur, iets wat natuurlijk niet bevorderlijk is om een ziekte zooals influenza licht te doen verlopen, dan wel of misschien de zware vormen pas optreden, als de ziekte eenigen tijd (zooals in Duitschland) geheerscht heeft (herhaalde dierpassage van het virus?). Wel kan ik mededeelen, dat, althans heden, de ziekte erg meevalt; de patiënten zijn 2 of 3 dagen hard ziek, doch den 4den of 5den dag bijna weer hersteld, tenminste bij behoorlijke bedrust van den beginne af. Onder de ruim 300 gevallen, die ik tot heden waarnam, zijn er misschien een 25, die de eerste dagen een temperatuur van 39.5 tot 40° hadden en zich doodziek gevoelden; dergelijke zware gevallen, zooals KLOOSTERMAN beschrijft, kwamen niet voor. Het meest karakteristiek zijn de zware hoofdpijnen (het geheele hoofd en niet alleen boven de oogen, zooals bij de oude influenza), geringe keelpijn, pharyngo-laryngitis (met bruingroene taaie fluimen), en last not least de misselijkheid (beslagen tong, neiging tot braken, dus een geringe maagcatarrh); conjunctivitis, rhinitis en diarrhoe ontbreken (of zijn zeer licht), pijn in den rug en de ledematen is wel aanwezig, sterk zweeten is opvallend. Het schijnt, dat chinine in het begin iets

helpt om het verloop lichter te doen worden. Toen ik de ziekte bij mij zelf voelde opkomen, heb ik $\frac{1}{2}$ gr. chinine ingenomen; ik ben slechts 36 uur eenigszins belabberd geweest. Is de temperatuur eenmaal hoog, dan geve men geen chinine meer, aangezien dan onder groote benauwdheden brakingen optreden; aspirine is dan aangewezen (nog liever samen met kalk).

Op het hoogtepunt der ziekte vindt men zure spijsen of dranken (appelmoes, perzik, meloen, karnemelk, limonade, julapium, potio Riveri) het aangenaamst; men geve verder niets. Een flinke neusbloeding, oorpijn of sterk steken in de zijde met bronchitis behooren al tot de ernstigste verwikkelingen, die ik tot heden gezien heb.

Amersfoort, 21 Juli 1918.

G. A. PRINS.

DE GEBOORTEPLAATS VAN DODONAEUS.

Het vorige jaar heeft bij gelegenheid van de herdenking van DODONAEUS' 400sten geboortedag de vraag naar de plaats, waar deze beroemde kruidkundige het levenslicht zou hebben aanschouwd, in dit *Tijdschrift* een onderwerp van vrij levendige gedachtenwisseling uitgemaakt. Het ligt geenszins in mijn bedoeling de discussie daarover opnieuw te beginnen, maar het feuilleton van dr. J. E. KROON in het nummer van 13 Juli noopt mij ertoe dat niet zonder commentaar te laten voorbijgaan. Anders zou men licht geneigd zijn te denken, dat de onderhavige kwestie — volgens de meening van dr. KROON — thans inderdaad als „volkomen opgelost” kan worden beschouwd. Dit is m. i. alles behalve het geval, ofschoon ik gaarne erken, dat het artikel, waarop dr. KROON onze aandacht heeft gevestigd, een aanwinst voor de DODONAEUS-literatuur beteekent.

Een historisch bewijs, dat Mechelen met zekerheid als de geboorteplaats van DODONAEUS moet worden aangezien, is echter ook door de archiefstudie van VAN DOORSLAER niet afdoend geleverd. Het feit, dat de vader van REMBERTUS „fut domicilié „ici (à Malines) avant le 29 juin 1517, date de la naissance de son fils”, bewijst toch nog niet, dat die zoon ook te Mechelen moet zijn geboren. Ik wees er indertijd op in dit *Tijdschrift* van 7 Juli 1917, dat zijn eventueele geboorte te Leeuwarden zou kunnen hebben plaats gehad, gedurende een tijdelijk verblijf zijner ouders (of alleen van zijn moeder) van Mechelen uit in Friesland. De aantekening uit het inschrijvingsregister van de Leuvense Hoogeschool blijf ik voorloopig als een historisch document van beteekenis beschouwen, zonder enkel daarop afdoend te willen beslissen, dat DODONAEUS te Leeuwarden zou zijn geboren. VAN DOORSLAER schrijft over dit punt, als volgt: „Le fait que REMBERT à l'inscription dans les registres de l'Université de „Louvain attribua son origine „de Lewardia”, est à déclarer ainsi, qu'il était resté „bourgeois de Leeuwaerden, etc.”. Deze verklaring is niets anders dan een persoonlijke hypothese van VAN DOORSLAER en wordt volstrekt niet bewezen, doordat „son père „n'ayant pas pris son droit de cité à Malines, comme il appert du Poortersboek „de notre ville”.

Ik kan mij niet vereenigen met de slotsom van dr. KROON en meen, dat VAN DOORSLAER er evenmin in geslaagd is, een zekere oplossing te geven omtrent de geboorteplaats van DODONAEUS, zoodat m. i. het vraagteken achter deze kwestie nog onveranderd is blijven staan.

Als bibliograaf bederft VAN DOORSLAER het heelemaal, als hij beweert, dat DODONAEUS, „à peine âgé de 16 ans, deux ans avant qu'il ne fut reçu licencié en médecine, il „publia un Herbar, dont aucune bibliographie n'a fait mention jusqu' à présent”. En dat jeugdwerk zou dan getiteld zijn: „DODONAEUS herbarius. — Den grooten „Herbarius met al zijn figuren der cruyden, om die crachten der cruyden te onderkennen, met een tractaat om alle urinnen te indiceren, id om die operacien van alle „droogherien ende medecynen te kennen, id van de pocken, enz..

„Gheprint Thantwerpen bi mi CLAES DE GRAVE, 1533, in fol.”.

Indien VAN DOORSLAER zich in de werken van DODONAEUS en in de kruidboeken der 16de eeuw eenigszins had verdiept, dan had hij moeten weten, dat het bovengenoemde boek volstrekt niets met DODONAEUS te maken heeft gehad. Verder kan hem een troost zijn, dat deze onjuistheid niet voor het eerst door hem is verspreid, want